

SÁNG KIẾN

MỘT SỐ BIỆN PHÁP KÍCH THÍCH TRẺ 5-6 TUỔI HỨNG THÚ THAM GIA HOẠT ĐỘNG TẠO HÌNH

I. ĐẶT VẤN ĐỀ :

1. Lý do chọn sáng kiến:

Trong chương trình giáo dục mầm non, hoạt động tạo hình luôn hấp dẫn đối với trẻ, giúp trẻ phản ánh thế giới xung quanh, cuộc sống con người một cách đa dạng, phong phú . Thông qua hoạt động tạo hình, trẻ được thử sức mình trong việc thể hiện sáng tạo thế giới riêng theo tư duy của mình. Đặc biệt là lứa tuổi Mẫu Giáo lớn trẻ rất yêu thích hoạt động tạo hình và có khả năng tạo ra những sản phẩm độc đáo từ một góc nhìn riêng rất mới mẻ về cuộc sống xung quanh. Bước đầu giúp trẻ hình thành và phát triển về cảm nhận, tư duy, óc sáng tạo phong phú, rung động trước cái đẹp, vận dụng vào sinh hoạt, học tập hằng ngày. Thông qua hoạt động tạo hình giúp trẻ phát triển toàn diện về đức, trí, thể, mỹ.

Với ý nghĩa và tầm quan trọng của hoạt động tạo hình như vậy, với vai trò của một giáo viên mầm non phải có trách nhiệm tổ chức thực hiện hiệu quả hoạt động này. Song qua thực tế ở lớp, giáo viên ít tạo cơ hội, điều kiện cho trẻ thể hiện cảm xúc của mình, chưa chú ý khai thác ý tưởng, thường áp đặt trẻ, buộc trẻ phải làm như cô, hình thức tổ chức của giáo viên còn rập khuôn máy móc, thiếu linh hoạt còn gò bó trẻ, môi trường cho trẻ hoạt động không phong phú, đa dạng đã làm hạn chế vai trò chủ động và sự sáng tạo của trẻ, dẫn đến kết quả hoạt động này chưa đạt kết quả như mong muốn. Trước tình hình như vậy, là giáo viên đứng lớp tôi luôn dẫn đo suy nghĩ để tìm ra các biện pháp hay để hấp dẫn thu hút trẻ tham gia một cách tích cực vào hoạt động hình tạo điều kiện giúp trẻ phát triển tri giác với đồ vật về hình dáng kích thước, cấu trúc, màu sắc, hình thành ở trẻ thao tác tư duy và phát triển khả năng sáng tạo trí tưởng tượng phong phú, cảm nhận nghệ thuật thẩm mỹ thông qua hoạt động. Từ những lý do đó, tôi

chọn đề tài “Một số biện pháp kích thích trẻ 5-6 tuổi hứng thú tham gia hoạt động tạo hình”.

2. Mục đích của sáng kiến:

Sáng kiến trên nhằm giúp trẻ yêu thích cái đẹp, luôn hướng tới cái đẹp, có một số kỹ năng tạo ra những sản phẩm đẹp và biết tôn trọng gìn giữ những cái đẹp xung quanh mình, giúp trẻ yêu thích bộ môn tạo hình.

Trong quá trình thực hiện sáng kiến. Tôi thấy có một số thuận lợi, khó khăn sau:

2.1/ Thuận lợi:

- Ban giám hiệu đã thường xuyên tổ chức bồi dưỡng chuyên môn và các đợt lên chuyên đề tạo hình, hội thi triển lãm đồ dùng đồ chơi tự tạo cho chị em đồng nghiệp học tập và rút kinh nghiệm.

- Lớp đã được trang cấp tương đối đầy đủ đồ dùng, thiết bị để phục vụ cho việc dạy và học.

- Một số phụ huynh phối hợp chặt với các cô trong lớp, thường xuyên trao đổi với cô về tình hình học tập cũng như sức khỏe của trẻ.

- Một số trẻ mạnh dạn, tự tin trong giao tiếp, năng động thích khám phá và ham học hỏi.

2.2/ Khó khăn

Bên cạnh những thuận lợi. Tôi thấy vẫn còn nhiều vấn đề tồn tại như:

- Nguyên vật liệu tạo hình chưa đa dạng, chưa hấp dẫn trẻ.

- Việc tổ chức các giờ hoạt động chung của giáo viên còn gò bó, nặng về kết quả sản phẩm, ít tạo điều kiện cho trẻ phát huy tính sáng tạo, chưa gây được hứng thú cho trẻ còn áp đặt trẻ theo khuôn mẫu; chưa biết cách hướng để trẻ thể hiện được tính sáng tạo khi tham gia hoạt động tạo hình.

- Đa số trẻ tại lớp tôi phụ trách thực hiện kỹ thuật tạo hình còn vụng về, thiếu sự chính xác.

II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ:

Phương pháp 1. Bổ sung các nguyên vật liệu thiên nhiên để khơi gợi sự hứng thú và sự sáng tạo của trẻ trong hoạt động tạo hình:

Nguyên vật liệu tạo hình là những đồ dùng, dụng cụ trẻ thể hiện một cách thoải mái tự nhiên và tự phát trong hoạt động tạo hình, nguyên vật liệu như: giấy, kéo, hồ, hoặc những dụng cụ nguyên vật liệu sẵn có như lá cây, phế liệu vỏ hộp, thùng cát tông. Sự đa dạng nguyên vật liệu để lựa chọn nhằm khuyến khích tính chủ động và khả năng sáng tạo của trẻ.

Để tạo ra một sản phẩm tạo hình phong phú và đa dạng thì đòi hỏi cần phải đa dạng các loại nguyên vật liệu, nguyên vật liệu càng đa dạng phong phú bao nhiêu sẽ kích thích và phát huy được ý tưởng sáng tạo của trẻ bấy nhiêu.

Đối với hoạt động vẽ. Cô giáo đã tổ chức cho trẻ sử dụng đa dạng các chất liệu tạo hình: hạt gạo, sỏi tạo hình đàn cá bơi; rau củ, quả tạo hình hoa lá..... Từ việc khuyến khích trẻ sử dụng đã tạo nên sự hưng phấn, hiếu động của trẻ, kích thích khả năng khám phá cái mới lạ hấp dẫn của trẻ từ một đề tài quen thuộc .



Trẻ sử dụng lá cây, ly nhựa, lịch... để tạo hình sản phẩm.

Đối với hoạt động xé dán, cắt dán trẻ có nhiều cơ hội để sáng tạo khi sử dụng phối hợp các nguyên vật liệu tạo hình : Giấy màu, giấy báo, lá cây, vải vụn, hạt gạo sản phẩm của trẻ độc đáo không trùng lặp, mang nét tính cách riêng

Đối với hoạt động nặn : Ngoài việc cho trẻ sử dụng đất nặn thông thường có thể cho trẻ sử dụng đất sét, bột mì ...các sản phẩm của trẻ sẽ đáng yêu và sinh động hơn rất nhiều nếu được đính thêm vào một số hạt như hạt đỗ đen làm mắt cá, hạt vừng làm vây, cho trẻ gắn lá cây vào quả nặn .

Ví dụ: Đề tài: Tạo hình từ lá cây : Ngoài chuẩn bị lá cây, tôi còn chuẩn bị thêm hạt, hạt, bút lông, mắt thú .Từ gợi ý của cô trẻ biết sử dụng các nguyên vật liệu làm cho bức tranh của trẻ trở nên sống động hơn.Với sự phong phú và đa dạng các nguyên liệu tạo hình trẻ sẽ thích thú hoạt động cùng cô giáo.

Vì vậy mọi hoạt động của trẻ, đặc biệt là hoạt động nghệ thuật, chuẩn bị tốt về vật liệu, dụng cụ và không gian phù hợp riêng cho góc sáng tạo, sẽ gây nên sự hứng thú cho trẻ.

Phương pháp 2. Thay đổi hình thức tổ chức hoạt động tạo hình nhằm gây hứng thú cho trẻ

Hoạt động tạo hình là hoạt động nghệ thuật, trẻ cảm nhận và tái tạo lại các hình ảnh về các sự vật, đồ vật, hiện tượng xung quanh thông qua kinh nghiệm và sự hiểu biết của trẻ. Hoạt động tạo hình không chỉ gò bó trong tiết học mà còn được tổ chức ở mọi lúc mọi nơi dưới nhiều hình thức nhằm giúp trẻ được trải nghiệm và tích lũy kinh nghiệm.

Để lôi kéo trẻ vào hoạt động là một việc làm vừa dễ dàng cũng vừa rất khó vì trẻ rất hào hứng trước những điều mới lạ, nhưng dễ nhàm chán với những gì quen thuộc.Vì vậy, tôi luôn suy nghĩ thay đổi hình thức khi vào bài sao cho hấp dẫn, sinh động bằng cách sử dụng những câu nói nhẹ nhàng, nét mặt vui tươi, tôi thường sử dụng các trò chơi tạo tình huống bất ngờ để thu hút sự chú ý và kích thích sự hứng thú của trẻ khi tham gia vào giờ học

Ví dụ : Đề tài: Làm thiệp tặng cô. Tôi tạo tình huống: sắp đến ngày 20-11 ngày nhà giáo Việt Nam các con hãy thi nhau làm những tấm thiệp thật đẹp, thật xinh xắn để làm quà tặng cho cô giáo của mình. Với những tình cảm mà các con dành cho cô giáo của mình và mơ ước mai sau sẽ trở thành cô giáo, sẽ làm cho trẻ hào hứng hơn và sẽ tập trung làm thiệp một cách say sưa và cố gắng.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học tạo cho trẻ sự thích thú, mới lạ, kích thích tính tò mò, khám phá . Qua công nghệ thông tin, trẻ được thấy những hình ảnh thật sinh động mới lạ về thế giới xung quanh tạo cơ hội cho trẻ được tìm tòi khám phá thế giới xung quanh một cách cụ thể, sống động.

Ví dụ: Đề tài: Tạo hình tóc từ những chậu cây. Tôi cho trẻ xem video về những mẫu tóc tạo hình từ những chậu cây. Trẻ quan sát, kích thích sự hứng thú của trẻ khi xem đoạn phim đó, những hình ảnh sinh động gây sự chú ý của trẻ nên trẻ cùng nhau thảo luận về hình ảnh mà trẻ nhìn thấy thật là sôi nổi, hứng thú. Điều đó gây ấn tượng sâu sắc đối với trẻ nên sản phẩm trẻ làm ra rất sáng tạo, ngộ nghĩnh, các kiểu tóc thể hiện nhiều dáng vẻ khác nhau thật dễ thương, đẹp mắt.

Ngoài ra, tôi không chỉ tổ chức học trong lớp mà còn tổ chức cho trẻ học ngoài lớp. Cho trẻ tiếp xúc với thiên nhiên, xã hội, giúp trẻ có cảm xúc tốt. Trên cơ sở đó, bộc lộ trí tưởng tượng sáng tạo bằng các đường nét đơn giản có tính khái quát cao, màu sắc tươi sáng và quan trọng là trẻ sẽ gửi vào đó các ấn tượng của mình về thế giới xung quanh.

Ví dụ: Những giờ học cho trẻ học ngoài trời để tiếp xúc với thiên nhiên như: Vẽ hoa mùa xuân, vẽ trường mầm non, vẽ vườn cây ăn quả, vẽ theo ý thích, vẽ bóng các con vật, làm cây thông Noel..

Với cách thay đổi các hình thức vào bài, các tiết học tôi thấy trẻ có cảm giác sáng khoái, hứng thú và bài có kết quả cao.

Ngoài việc tạo hứng thú cho trẻ trong giờ hoạt động tạo hình tôi còn nghiên cứu tạo hứng thú cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi, trong giờ đón trả trẻ, hoạt động ngoài trời. Ngoài vẽ, tôi còn động viên trẻ làm đồ dùng đồ chơi trong giờ hoạt động góc. Trẻ biết tự làm búp bê, trang trí khung ảnh, làm bưu thiếp bằng nhiều nguyên vật liệu khác nhau, vẽ trang trí mặt nạ, làm váy áo để trình diễn thời trang ...Được hoạt động, được chơi với sản phẩm của mình làm ra, trẻ rất thích thú tự hào, càng hứng thú với môn học và làm ra các sản phẩm đồ dùng đồ chơi cho lớp. Và từ những hoạt động này, khả năng thẩm mỹ, sự khéo léo của đôi tay trẻ đã được nâng lên rất nhiều.

+Khi hoạt động ngoài trời tôi yêu cầu trẻ nhặt lá khô, cành khô vỏ đậu...để làm vật liệu tạo hình: Làm con trâu, các côn trùng, làm nhà, hoa mà trẻ thích

+Giờ hoạt động chiều: Tôi cho trẻ kể về những con vật trẻ thích và cho trẻ nặn những con vật đó.

+Ở hoạt động góc: Tôi có thể cho trẻ vẽ, nặn, xé dán hoặc làm đồ chơi theo ý tưởng của trẻ.



Sản phẩm trẻ làm từ nguyên vật liệu



Cô cho trẻ tạo hình trên cây lúa

Phương pháp 3: Dạy trẻ nắm vững một số kỹ năng tạo hình cơ bản

Để trẻ mạnh dạn, hứng thú tham gia vào các hoạt động tạo hình thì việc hình thành, cung cấp cho trẻ kỹ năng cơ bản để trẻ có hành trang mạnh dạn tự tin tham gia vào các hoạt động tạo hình là cần thiết.

Một số kỹ năng giúp trẻ nặn, cắt và xé dán là một trong những bước đầu giúp trẻ hình thành được sự khéo léo của đôi bàn tay khi lăn đất nặn, khi cầm kéo và thực hiện một số động tác xé dán.

a/ Kỹ năng nặn:

Dạy trẻ kỹ năng nặn đất sét: Dạy trẻ biết nhào đất, biết chia đất và nhào đất nặn

+ Các thao tác lăn tròn, lăn dọc, vuốt nhọn, uốn cong và nặn những mẫu đơn giản.

+ Các thao tác ấn bẹt, làm lõm, dàn mỏng, bẻ khum...

Ví dụ: Sử dụng các kỹ năng xoay tròn, lăn dọc, ấn bẹt, găng nói ...để nặn người với những bộ phận cơ bản : tay, chân, đầu, mình,

Như nặn đĩa hoa quả: Ta lăn thân đĩa dùng kĩ thuật lăn tròn, ấn bẹt, dàn mỏng đến bẻ cong thành đĩa. Để đĩa : Lăn dọc rồi gắn 2 đầu lại với nhau, sau đó ta gắn thân đĩa lên đế đĩa để thành một cái đĩa.



Trẻ nặn theo ý thích bằng kĩ thuật lăn tròn, ấn bẹt

b/Kỹ thuật cắt dán:

Đặc điểm của cắt dán là giúp trẻ có khả năng lĩnh hội tích cực hơn những tri thức về màu sắc, về cấu tạo, về hình dáng, về bố cục .

Để có thể cắt dán tạo thành bức tranh trẻ phải tiến hành trên hai công đoạn đó là dùng kéo để cắt và phết hồ để dán .

Trẻ cắt dán sắp xếp và trang trí xen kẽ, nhắc lại...dán 4 góc, dán ở tâm, dán trên băng giấy .

Dạy cho trẻ dán theo phết chấm hồ và phết hồ vào mặt trái của mẫu

Dạy cho trẻ kỹ thuật cắt: dùng ngón giữa và ngón cái bàn tay để cầm kéo ngón cái đặt trên tay cầm kéo ở phía trên, ngón giữa đặt dưới .Khi cắt chỉ việc điều khiển ngón tay cái, khi cầm kéo cắt từng nhát theo đường vẽ sang hoặc theo yêu cầu của các chi tiết cắt.

Các ngón tay ở bàn tay trái giữ giấy để cắt.



Trẻ cắt giấy theo đúng kỹ năng

c/Kỹ thuật xé dán:

Xé nét thẳng :xé từ trên xuống dưới, phải qua trái, ước lượng sao cho các giải giấy bằng nhau.

Xé nét cong, xé vuông, xé hình học

Dùng ngón trỏ và ngón cái của hai bàn tay đặt sát vào nhau, ngón trỏ và ngón cái của hai bàn tay phải dùng để xé. Khi xé chỉ việc bấm ngón cái xuống và xé từng nhát 1 theo đường vẽ sẵn hoặc theo yêu cầu của đề bài xé dán .

-Kỹ thuật dán:

+Cách 1: Ướm mẫu xé trên tờ giấy định dán bôi hồ vào mặt trái của mẫu, bôi từ trong ra ngoài .Dán mẫu vào tờ giấy rồi dùng 1 tờ bìa xoa nhẹ lên mẫu xé dán

+Cách 2: Ướm mẫu trên tờ giấy định dán bôi hồ trên tờ giấy rồi đặt mẫu xé lên sau dùng một tờ bìa xoa nhẹ lên mẫu xé dán.



Trẻ thực hiện xé thẳng

Phương pháp 4. Giáo viên biết cách đánh giá sản phẩm

Bên cạnh những định hướng, những phương pháp giúp trẻ học tốt môn tạo hình, một điều không thể thiếu được đó chính là sự khích lệ động viên kịp thời của cô giáo đối với những sản phẩm mà trẻ làm ra, hay đối với những trẻ chưa làm tốt hay chưa hoàn thành xong sản phẩm của mình thì một lời khích lệ sẽ làm cho trẻ cố gắng hơn nữa trong giờ hoạt động lần sau. Việc nhận xét sản phẩm của giáo viên đối với sản phẩm của trẻ cũng rất quan trọng, nó giúp cho trẻ rút được những kinh nghiệm để làm tốt hơn vào lần sau, cũng như bước đầu hình thành khả năng nhận xét đánh giá tác phẩm nghệ thuật trên bản thân trẻ. Biết rõ

điều đó, trong các giờ tạo hình tôi luôn biết cách động viên khích lệ trẻ đúng lúc và cũng khéo léo nêu ra những hạn chế còn trên trẻ để không làm trẻ tự thấy thoải mái ở khả năng bản thân của mình để tiếp tục cố gắng hơn nữa.

Ví dụ: Đề tài: vẽ những con vật sống trong rừng. Bạn Minh chỉ vẽ được một con thỏ, nhiều bạn cười và chê bài chưa đẹp. Tôi nhẹ nhàng hỏi: “Minh ơi? Con vẽ con gì thế ? Thế trong rừng ngoài con vật con có gì nữa? Để cho bức tranh thêm đẹp thì con nên vẽ hoa thêm cây và vẽ thêm bạn bướm nhỏ chơi với thỏ cho đỡ buồn đấy. Con có đồng ý như vậy không? Với cách nhận xét đó, trẻ sẽ thấy thoải mái hơn và muốn cố gắng hơn.

III. HIỆU QUẢ:

Qua việc áp dụng các biện pháp trên, trong thời gian ngắn kết quả hoạt động tạo hình ở lớp tôi đã chuyển biến rõ rệt:

- Các học liệu chuẩn bị cho trẻ sử dụng trong hoạt động tạo hình được cô bổ sung phong phú đa dạng các nguyên vật liệu mở. Qua đó, tạo được sự hấp dẫn trẻ. Sản phẩm tạo hình của trẻ tạo ra rất phong phú, đa dạng, trẻ biết tạo ra sản phẩm sáng tạo.

- Kỹ năng vẽ, xé dán, nặn, tô màu của trẻ đạt cao qua từng đề tài.

- Các hoạt động tạo hình, được cô tổ chức dưới nhiều hình thức, làm cho trẻ hào hứng, hứng thú và tham gia tích cực vào hoạt động tạo hình.

IV. KHẢ NĂNG ÁP DỤNG:

Với sáng kiến “Một số biện pháp kích thích trẻ 5-6 tuổi hứng thú tham gia hoạt động tạo hình”. Các phương pháp tôi thực hiện là những phương pháp cơ bản và phù hợp với hoạt động tạo hình. Tôi đã áp dụng đề tài này ở nhóm lớp tôi và tôi đã chia sẻ với các bạn đồng nghiệp trong trường chuyên môn, hay lên chuyên đề, thao giảng.

V. BÀI HỌC KINH NGHIỆM:

- Đối với giáo viên:

Giáo viên phải là người tạo ra cơ hội, cung cấp đầy đủ các điều kiện để trẻ hoạt động, cần phải khai thác ý tưởng sự hiểu biết của trẻ không nên rập khuôn máy móc, áp đặt trẻ làm theo ý của mình. Có như vậy mới phát triển ý tưởng,

chủ động sáng tạo của trẻ .Thay đổi hình thức tổ chức hoạt động một cách linh hoạt, kích thích hứng thú yêu thích hoạt động nghệ thuật.

Luôn thay đổi hình thức gây hứng thú, tạo tình huống bất ngờ, linh hoạt, nhẹ nhàng để thu hút sự chú ý của trẻ tạo tâm thế thoải mái cho trẻ bước vào hoạt động.

Sưu tầm đồ dùng trực quan, vật thật đa dạng phong phú, kết hợp sử dụng công nghệ thông tin để gây hứng thú và kích thích tính tò mò với trẻ.

Giáo viên biết cách đánh giá sản phẩm, luôn sử dụng các câu hỏi mở, kích thích tính tò mò, phát huy trí tuệ cho trẻ, dạy trẻ biết nhận xét sản phẩm.

Tổ chức đa dạng các hình thức hoạt động tạo hình.

- Đối với trẻ:

Để sáng tạo hơn khi thực hiện kỹ năng tạo hình mỗi trẻ cần phải chú ý lắng nghe cô hướng dẫn những kỹ thuật cần thiết trong hoạt động nặn, xé dán.....

VI. KẾT LUẬN:

Bác Hồ nói : “Không có giáo dục thì không nói đến kinh tế văn hoá”. Sản phẩm của giáo dục chính là con người, mà con người là mục tiêu, động lực của sự phát triển đất nước, trong tương lai đó chính là thế hệ trẻ .Vì vậy việc chăm sóc giáo dục ngay từ còn nhỏ là vô cùng quan trọng trong sự nghiệp giáo dục nhằm hình thành và phát triển nhân cách toàn diện của trẻ sau này.Việc nâng cao chất lượng các hoạt động nói chung và hoạt tạo hình nói riêng là việc làm cần thiết để phát huy năng khiếu của trẻ một cách tự nhiên.

Hoạt động tạo hình có vai trò quan vô cùng quan trọng đối với sự phát triển của trẻ về khả năng quan sát, trí tưởng tượng sáng tạo, khả năng phối hợp giữa mắt và tay, hoàn thiện một số kỹ năng cơ bản. Ngoài ra, nó là một trong những điều kiện giúp cho nhân cách của trẻ phát triển một cách toàn diện nhất.

Việc giúp trẻ 5 – 6 tuổi hứng thú tham gia trong giờ học tạo hình là hết sức cần thiết, nó góp phần không nhỏ vào việc nâng cao chất lượng giáo dục nhằm phát triển toàn diện cho trẻ. Chính vì vậy, theo tôi “Kích thích trẻ 5-6 tuổi hứng thú tham gia hoạt động tạo hình” cần được nhân rộng và có tính liên tục, có tính

kế thừa và phát huy một cách linh hoạt sáng tạo, sao cho phù hợp với đặc điểm riêng của mỗi trường, lớp.

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 20 tháng 02 năm 2021

Người viết

Nguyễn Thị Mộng Tuyên